

PLÁN ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE BOHUMÍN, příspěvková organizace

Základní identifikační údaje:

Název organizace: Dům dětí a mládeže Bohumín, příspěvková organizace

Sídlo organizace: Janáčkova 715, 735 81 Bohumín

Statutární zástupce: Mg. Ondřej Veselý

Kontakty: mobil: 734 788 660

e-mail: vesely.ondrej@ddmbohumin.cz

IČO: 75083051

Zřizovatel organizace: Město Bohumín, Masarykova 158, 735 81 Bohumín

Bohumín, 01. 09. 2025

Ing. Ilona Paličková

koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty DDM Bohumín

Obsah:

1. Předmět
2. Vzdělávací cíle a očekávané výstupy
3. Rozvoj klíčových kompetencí
4. Realizace environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen EVVO)
5. Rozvojové a organizační cíle školy

Předmět

Environmentální výchova je chápána jako výchova k řešení problémů týkajících se životního prostředí. Je významným předpokladem udržitelného rozvoje, jenž je ve světě pokládán za jedinou možnou pozitivní alternativu rozvoje lidské civilizace.

Podněcuje aktivity a tvořivost zaměřené k žádoucímu jednání, ovlivňuje vztah k přírodě, odpovědnost za jednání vůči prostředí, působí na utváření životních hodnot a životního stylu ve smyslu udržitelného rozvoje.

Cíle EVVO:

- porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- uvědomování si podmínek života a možnosti jejich ohrožování
- vnímat život jako nejvyšší hodnotu
- chovat se odpovědně ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- mít základní znalosti, dovednosti a návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- vést děti k aktivní účasti na ochraně a utváření životního prostředí tak, aby se v budoucnu stala nedílnou součástí jejich života profesního i soukromého
- podporování dětí v uvědomění si, že každý člověk může pozitivně ovlivnit stav životního prostředí, že každý z nás má odpovědnost vůči budoucím generacím
- pochopení a přijetí zásad trvale udržitelného rozvoje
- utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí
- utváření vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Základní dokumenty, z nichž program environmentálního vzdělávání vychází, jsou:

- Metodický pokyn MŠMT k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních č.j. 16745/2008-22
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením
- „Otevřená škola“ – Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením

Vzdělávací cíle a očekávané výstupy

K dlouhodobým cílům řadíme:

- vést děti k poznávání rozmanitosti přírody a životního prostředí
- zapojovat děti do řešení problémů souvisejících se životním prostředím
- vést děti k praktickým činnostem souvisejících s údržbou okolí DDM
- navazovat spolupráci s ekologickými organizacemi

Jednotlivé cíle budou konkretizovány v plánu environmentální výchovy pro daný školní rok a průběžně vyhodnocovány.

Očekávané výstupy:

dítě:

- zná základní podmínky života a možnosti jejich ohrožení
- chová se odpovědně vůči životnímu prostředí
- aktivně chrání přírodu, přírodní a kulturní dědictví
- dodržuje zdravý životní styl
- vyhledává informace týkající se životního prostředí
- umí šetřit energiemi, třídit odpad

Rozvoj klíčových kompetencí

Environmentální výchova vede k rozvíjení a uplatňování těchto klíčových kompetencí:

V oblasti kompetence k učení:

- propojovat zájmový útvar s reálným životem
- pozorovat a poznávat živou přírodu, její rozmanitost a vztahy a objevovat její důležitost pro člověka

V oblasti kompetence k řešení problémů:

- hledat vhodná řešení problémů životního prostředí
- posuzovat a vyhodnocovat informace související s životním prostředím
- aktivně využívat komunikační dovednosti jako nástroje pro řešení problémů životního prostředí

V oblasti kompetence komunikativní:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory
- naslouchat druhým lidem, zapojovat se do diskuze
- využívat informační a komunikační prostředky

V oblasti kompetence sociální a personální:

- spolupracovat ve skupině
- podílet se na utváření příjemné a tvořivé atmosféry týmu

V oblasti kompetence občanské:

- znát přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí
- odpovědně jednat vůči přírodě a prostředí
- aktivně se účastnit ochrany životního prostředí
- projevovat úctu k přírodě a prostředí

V oblasti **kompetence pracovní:**

- osvojit si praktické dovednosti pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a uplatňovat je v každodenním životě
- odpovědně nakládat s přírodními zdroji a odpady
- dodržovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví

Realizace EVVO

Koordinátor EVVO vypracovává plán environmentální výchovy pro daný školní rok.

Environmentální výchova je začleňována do jednotlivých zájmových útvarů v těchto základních tematických okruzích:

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Metody a prostředky realizace v jednotlivých ZÚ pro školní rok 2025/2026:

Hlavním cílem programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro školní rok 2025/2026 v DDM Bohumín je dětem a mládeži, popřípadě i dospělým umožnit zájmovou činnost zaměřenou především na získávání praktických i teoretických poznatků o správném životním stylu a ochraně životního prostředí. DDM si bude klást za cíl probouzet v lidech zájem o přírodu a všechno živé. Učit vnímat v souvislostech, ve vzájemné harmonii používat cit i rozum, a chovat se odpovědně ke světu, lidem a přírodě. Důležitá bude vlastní zkušenost a prožitek, protože teprve to, co blíže poznáme, dokážeme lépe vnímat a účinně chránit. Důraz bude proto kladen na přímý kontakt s přírodou a přírodními materiály.

Přírodovědné zájmové útvary:

- V rámci „**Rybářského kroužku**“ se bude provádět péče o biotopy v lokalitě Gliňoch, volit se bude na základě okolností: optimální způsob kontroly a ochrany vodních živočichů a jiných organismů. Budou se hrát různé sportovní, vědomostní hry s přírodovědným zaměřením. Nebudou chybět procházky do přírody.
- V přírodovědném kroužku „**Malý chovatel**“, který je určen pro děti se zájmem o zvířata, se účastníci budou starat zejména o morčata, slepice, kozy, ovce, lamy v zoo koutku v hobby parku Bohumín. Dozví se zajímavosti o zvířatech, uvidí práci veterináře v praxi. Navštíví ptačí voliéry v parku s ukázkou péče o opeřence.
- V kroužku „**Přírodovědný kroužek KOUMÁK**“ se děti seznámí praktickou činností v oboru příroda. Pro malé i velké průzkumníky je připraven bohatý program inspirovaný tématem živá a neživá příroda. Děti si prostřednictvím experimentů a pokusů uvědomí přírodní zákonitosti a způsob, jak svět kolem nás funguje. Můžou se těšit např. na výrobu slizu, filtraci vody, ledové experimenty, práci s přírodními materiály, pokusy s vodou a světlem. Děti budou pracovat s knížkou Rok mladého přírodovědce a hrou Zázraky přírody. Vyzkouší si vlastnoručně vypěstovat zeleninu ve skleníku. Budou spolupracovat s Mauglím rančem v parku, jezdeckým rančem ve Skřečoni.
- V „**Jezdeckém kroužku**“, který je určen pro děti se zájmem o jezdeckví a koně, budou pomáhat s péčí o poníky a koně na jízdně ve Starém Bohumíně. Děti se tak dozví, jak se o koně starat, jak je čistit, co vše koně potřebují ke spokojenému životu. Péči o koně si sami vyzkouší, stejně jako nejkrásnější pohled na svět-pohled z koňského hřbetu formou vyjížděk do terénu. Osvojují si základní jezdecké pojmy, cviky a jízdu na lonži. Výcvik probíhá pod dozorem trenérky s licencií. Děti mají také kontakt s dalšími zvířaty na statku-morčaty, kozami, husami, psy, kočkami.

- V „**Jezdeckém kroužku – cvičení na koni (Vltiž)**“, se děti učí gymnastickému cvičení na koni. Cvičí se na krokujícím (pokročilí na cválajícím) koni, kterého vede „lonžér“ na kruhu o průměru přibližně 15 m. V kroužku se děti učí nejen starat se o koně, ale zároveň si protáhnou svoje tělo. Výhodou vltiže je, že propojuje mnoho sportovních disciplín, například gymnastiku, balet a akrobacii. Zařazeny jsou i cvičební prvky hipoterapie – osvojí si rovnováhu, naučí se vnímat pohyb koně a zpevní celé tělo a co je velmi důležité, naučí se důvěřovat koni. Kroužek vede zkušená trenérka vltiže.

Ostatní zájmové útvary zapojené do EVVO:

- „**Výtvarný klub Škorpion**“ poskytuje v rámci environmentální výchovy mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, uvědomování si přírodního a sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a vnímání estetiky.
- V „**Jazykových kroužcích a kurzech**“ jsou již tradičně zařazeny krátké texty o přírodě – slovíčka /zvířata, rostliny, potrava/, život v cizích zemích apod.
- Také v „**hudebních kroužcích**“ jsou zařazovány písně a skladby s tematikou fauny a flóry.
- Tělesnou hygienu a zdravý životní styl, výchovu ke sportovním aktivitám a pohybu v přírodě, vliv prostředí na vlastní zdraví a zdraví ostatních lidí podporujeme především v těchto sportovních aktivitách: **taneční soubory, fotbal, florbal, tenis, míčové hry, badminton, házená a ostatní nevyjmenované sportovní aktivity** dle zájmu dětí a mládeže.

Projekt RADIBUDKY

DDM Bohumín se zapojil do karvinského projektu, který má pomáhat přírodě a životnímu prostředí v našem okolí, konkrétně ptactvu. Pomoc spočívá v tom, že umožníme občanům našeho města postavit a zavěsit ve městě ptačí budky. Důležitou součástí je edukace obyvatelstva o přístupu k volně žijícímu ptactvu. K dispozici pro veřejnost je dílna v prostorách DDM, kde si rodiny v určené dny mohou přijít pod odborným dohledem vyrobit ptačí budku pro sýkorky. Dále pořádáme pro školky a školy workshopy, kde děti samy vytvoří budku, kterou následně vyvěsí na zahradě školy a mohou pozorovat hnízdění sýkorek.

Příležitostná a táborová činnost:

- Na pobytových táborech v Návsi či příměstských táborech, nebo na soustředěních různých zájmových útvarů rekreačního charakteru pro děti, kde svou výchovně vzdělávací činnost můžeme zúročit, budeme zařazovat prvky přímého pozorování přírody a přímého kontaktu s přírodou, praktická cvičení a ukázky ekologického přístupu k přírodě. Zaměřujeme se na některé druhy volně žijící živočichy a zjišťujeme, jak jsou přizpůsobeni svému životnímu prostředí. Samozřejmostí jsou pravidelné procházky do přírody.

Další činnosti zájmového vzdělávání:

- Jako každoročně separujeme odpad a udržujeme v čistotě jak náš „domeček“ a jeho okolí, tak i turistickou základnu v Návsi.
- Instalujeme na zahradě DDM ptačí budky a krmítka, vyrábíme hmyzí domečky. Zakládáme květnou louku, kterou nesečeme a umožňujeme tak hmyzu získávat potravu.
- Nadále se snažíme prohlubovat u dětí zájem k získávání informací, týkajících se zdravého životního stylu v bezpečném a útulném prostředí, kde se budou cítit dobře.
- Pokračujeme v rámci finančních možností v ekologizaci organizace. Nadále rozvíjíme aktivity v používání „eko“ výrobků při úklidu, v používání ekologicky rozložitelného nádobí na akcích a ve využívání recyklovatelného materiálu v zájmových útvarech, na výukových programech a táborech. Podporujeme třídění odpadu na všech pracovištích a využívání recyklovatelného materiálu. Provádíme osvětu pro veřejnost, pracovníky a účastníky ZÚ.

Plán pro školní rok 2025/2026:

Plánujeme podpořit zájem o přírodovědné vzdělávání a to uspořádáním městského kola Biologické olympiády v prostorách DDM. Vytvořit u žáků povědomí o okolním světě a jeho dění, vlivu člověka na životní prostředí a vytváření základů pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

Environmentální výchova znamená zjednodušeně výchovu k citlivému a aktivnímu přístupu k životnímu prostředí, lidem, společnosti, planetě Zemi.

- Zvelebovat vnitřní a vnější prostředí DDM
- Zaměřovat se na zdravé stravovací návyky, dodržování pitného režimu
- Dbát na hospodaření s vodou a energií, recyklace odpadu
- Umožňovat a prohlubovat další vzdělávání pedagogů v oblasti ekologické výchovy (účast na vzdělávacích akcích a seminářích)

- Prohlubovat odbornou přípravu koordinátora EVVO
- Zdokonalovat estetické, bezpečné a zdravé prostředí v DDM
- Podporovat aktivity v přírodě (sportovní akce a kurzy, seznamovací kurzy)
- Usilovat o kvalitu mezilidských vztahů a snažit se o vytvoření celkové dobré atmosféry v DDM i na akcích mimo DDM
- Vytvářet předpoklady k předcházení negativních jevů (proti konzumnímu způsobu života, užívání návykových látek).
- Pochopit základní princip udržitelného rozvoje – vztahů jednotlivce a společnosti k přírodnímu, ekonomickému a sociálnímu prostředí.

Závěr:

Ekologický provoz našeho DDM se snažíme neustále zdokonalovat, i když se jedná o dlouhodobý proces. Důsledné třídění odpadu, údržba zahrady, odpadové hospodaření, využití zbytkových materiálů, používání sešitů a papírů z recyklovaného materiálu, šetrné zacházení s učebním materiálem nebo omezení spotřeby jednorázových plastových obalů. To vše by měli sledovat pedagogové i účastníci jednotlivých zájmových útvarů. Snažíme se, aby děti v tomto směru pochopily důležitost zodpovědného jednání k přírodě a životnímu prostředí.

Příloha: Environmentální výchova ve střediscích pro volný čas dětí a mládeže